

LŪSIJA MODA MONTGOMERIJA

*Annas
sapņu māja*

LŪSIJA MODA MONTGOMERIJA

*Annas
sapņu māja*

No angļu valodas tulkojusi
Zane Rozenberga

821.111(71)-93
Mo 445

Lucy Maud Montgomery
ANNE'S HOUSE OF DREAMS

Cover art copyright © 1992 by Ben Stahl

Lūsija Moda Montgomerija
ANNAS SAPŅU MĀJA

Apgāda vadītāja *Vija Kilbloka*
Redaktore *Marika Taube*
Korektore *Zinta Stikute*
Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*
Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,
Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4277.

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Tulkojums latviešu valodā, Zane Rozenberga, 1996
© Izdevums latviešu valodā, mākslinieciskais noformējums,
Apgāds Zvaigzne ABC, 2022
ISBN 978-9934-31-229-8

1

“Zaļo jumtu” bēniņos

— *Tā*, ar ģeometriju es nu visus rēķinus esmu noslēgusi un netaisos to vairs ne mācīties, ne mācīt, – Anna Šērlija noteica ar tādu kā atriebības pieskaņu balsī un iemeta Eiklīda gudrību grāmatu lielā lādē pie citām grāmatām, tad uzvaroši aizcirta vāku un apsēdās tam virsū, paskatīdamās pāri bēniņu telpai uz Diānu Raitu ar savām pelēkajām acīm, kas atgādināja rīta debesis.

“Zaļo jumtu” bēniņi bija krēslaini, noslēpumaini un viliņoši – tieši tādi, kādiem pienākas būt kārtīgiem bēniņiem. Pa vaļējo logu, pie kura sēdēja Anna, telpā ieplūda tikams, smaržīgs, saulaini silts augusta pēcpusdienas gaiss; ārpusē vējā šalkoja un šūpojās papeļu zari; aiz tiem vīdēja mežs, caur kuru vijās noslēpumainas burvības apdvestā Milētāju taka, un vecais ābeļdārzs, kas joprojām ik rudeni dāsni apveltīja savus kopējus ar sārtu augļu birumu. Un pāri visam pletās zilās vasaras debesis ar sniegbaltu mākoņu kalniem. Pa otru

bēniņu logu varēja redzēt tālīnu, zilu jūru ar baltām viļņu vērpētēm – glezno Sentlorensa līci, kurā kā pērle peld Abegveita; tās jaukais, dziedošais indiāņu nosaukums jau sen aizmirsts un aizstāts ar daudz prozaiskāku vārdu – Prinča Edvarda sala.

Diāna Raita, ar kuru pēdējoreiz tikāmies pirms trim gadiem, tagad drusku vairāk līdzinājās cienīgai ģimenes mātei. Tomēr viņas acis bija tikpat melnas un mirdzošas, vaigi tikpat sārti un bedrītes tajos tikpat valdzinošas kā tajās senajās dienās, kad viņas ar Annu Šērliju “Pakalna dārza” nogāzē zvērēja viena otrai mūžīgu draudzību. Klēpī viņa turēja sīku, aizmigušu sproggalvīti, kuru Eivonlijas sabiedrība jau divus laimīgus gadus pazina kā “mazo Annu Kordēliju”. Eivonlijas iedzīvotāji, protams, zināja, kāpēc melnmatainā meitenīte nosaukta par Annu, taču par Kordēlijas vārda izvēli viņi palika mulsinošā neziņā. Ne Raitu, ne Bariju ciltskokā nebija nevienas sievietes ar Kordēlijas vārdu. Misis Endrū sprieda, ka Diāna to droši vien izlasījusi kādā lētā romānā, un pauda izbrīnu, ka prātīgais Freds kaut ko tādu varējis pieļaut. Bet Diāna un Anna tikai noslēpumaini smaidīja. Viņas labi zināja, kā mazā Anna Kordēlija tikusi pie sava vārda.

– Jā, ģeometriju tu nekad neesi cietusi, – Diāna smaidīdama atcerējās. – Droši vien tu priecājies arī par to, ka esi tikusi vaļā no skolotājas darba.

– Ā, skolotājas darbs man vienmēr ir ļoti paticis, vienīgi ģeometrijas mācīšana ne! Beidzamiē trīs Samersaidas gadi bija ļoti interesanti. Kad es atbraucu mājās, misis Endrū man pavēstīja, ka diezin vai laulības dzīve man likšoties daudz jaukāka par skolotājas darbu, Harmona Endrū kundze acīmredzot tāpat kā Hamlets uzskata, ka labāk ciest no pazīstama ļaunuma nekā krist nagos citam, kas vēl nav iepazīts.

Un bēniņu telpa ietrīsējās Annas smieklos, kas bija tikpat gaiši un neatvairāmi kā senajās bērnu dienās, tikai gadu gaitā ieguvuši nobriedušāku un varbūt vēl pievilcīgāku skanējumu. Marilla, kas lejā, virtuvē, vārīja plūmju ievārījumu, pasmaidīja, dzirdēdama šos smieklus, un pēc tam nopūtās, iedomājusies, cik reti šie smieklī “Zaļajos jumbos” būs dzirdami turpmākajos gados. Doma, ka Anna precēsies ar Gilbertu Blaitu, Marillai sagādāja lielu prieku, taču katru prieku mēdz pavadīt neliela skumju ēna. Pagājušajos trijos Samersaidas gados Anna bija pavadījusi mājās katru brīvlaiku un daudzas nedēļas nogales, taču turpmāk droši vien vajadzēs samierināties ar pāris apciemojumiem gadā.

– Par to, ko saka misis Endrū, tev gan nevajag raizēties, – noteica Diāna ar rāmu pašapziņu, kurā skanēja četru gadu laulības dzīves nesatricināmā pieredze. – Skaidrs, ka ģimenes dzīvē ir gan gaišie, gan tumšie brīži. Nevajag iedomāties, ka viss vienmēr ritēs ļoti gludi. Bet to es tev, Anna, droši varu teikt: visumā laulības dzīve ir ļoti laimīga, ja vien esi apprecējusies ar īsto cilvēku.

Anna apspieda smaidu. Diānas viszinīgie pieredzes izpaudumi viņu allaž drusku uzjautrināja.

“Varbūt arī es pēc četriem laulības gadiem jutīšos tikpat gudra,” viņa nodomāja. “Tomēr jācer, ka humora izjūta mani no tā pasargās.”

– Vai tagad ir zināms, kur jūs dzīvosiet? – jautāja Diāna, noglāstīdama mazo Kordēliju ar tik maigu un neatkārtojamu kustību, ka Annas neizteiktu sapņu un cerību pārpilnā sirds saldi ietrīsējās priekā un vienlaikus dīvainā, nenosakāmā smeldzē.

– Jā. Tieši to es tev gribēju stāstīt un tāpēc piezvanīju, lai tu šodien atnāc šurp. Starp citu, es nekā nespēju aptvert, ka

te, Eivonlijā, tagad ir telefoni. Tas šajā burvīgi vecmodīgajā, rāmajā vietā šķiet tik neiederīgs, moderns jaunievedums.

– Par to mēs varam pateikties Eivonlijas Uzlabojumu biedrībai, – atbildēja Diāna. – Ja viņi nebūtu rīkojušies tik uzņēmīgi, līnija šeit noteikti nebūtu ievilkta. Pretspars bija pietiekami liels, lai atbaidītu jebkuru biedrību. Taču mūsējie neatkāpās. Tu izdarīji lielisku pakalpojumu Eivonlijai, kad toreiz nodibināji šo biedrību, Anna! Kas mums bija par aizraujošām sanāksmēm! Un diez vai mēs kādreiz aizmirsīsim savu zilo valdes namu un Džadsona Pārķera ideju par zāļu firmas reklāmām uz žoga.

– Es nezinu, vai esmu īpaši pateicīga Uzlabojumu biedrībai par telefona ievilkšanu, – sacīja Anna. – Jā, protams, es zinu, ka tas ir ļoti ērts izgudrojums – vēl ērtāks nekā mūsu vecvecā zibsnīšana ar svecēm. Un misis Reičelai taisnība, kad viņa saka: “Eivonlijai jāturas līdz laika garam, tā nu tas ir.” Un tomēr man sirds dziļumos itin kā negribas, lai Eivonliju sabojā tas, ko misters Harisons savos asprātības uzplūdus dēvē par “modernajām neērtībām”. Man gribētos, lai viss te paliek tāds pats kā burvīgajās sendienās. Skaidrs, ka tas ir muļķīgi, sentimentāli un neiespējami. Tāpēc es tūlīt kļūšu prātīga, lietišķa un pareiza. Telefons, kā atzīst arī misters Harisons, ir “viens ellīgi labs ieviedums” – par spīti tam, ka sarunu droši vien noklausās vismaz pusducis ziņkārīgu ausu.

– Tas ir pats bēdīgākais. – Diāna nopūtās. – Vienkārši traks var palikt, dzirdot, kā visās malās klikstēdamas paceļas klausules, līdzko mēģini kādam zvanīt! Stāsta, ka misis Endrū esot pieprasījusi, lai viņai telefonu ievēlkt virtuvē, jo tad viņa var noklausīties visas sarunas un reizē gādāt par pusdienām. Šodien, kad tu man piezvanīji, es skaidri dzirdēju, kā sit tas

jocīgais Paju pulkstenis. Tātad skaidrs, ka mūs klausījās Džosija vai Gērtija.

– Ak tad tāpēc tu teici: “Vai jums “Zaļajos jumtos” ir jauns pulkstenis?” Es nesapratu, kāpēc tu tā jautā. Bet pēc tam skaidri dzirdēju sparīgu klikšķi. Droši vien tur tika enerģiski nomesta Paju klausule. Nu, par Pajiem nebēdāsim! Misis Reičela saka: “Paji viņi vienmēr bijuši, un Paji viņi paliks līdz pasaules galam – un āmen!” Es gribu parunāt par kaut ko patīkamāku. Jā, mēs esam atraduši savu jauno mājvietu.

– Ai, Anna, kur? Es ceru, ka tas nav tālu!

– Diemžēl ir gan. Gilberts ir iecerējis apmesties Četru Vēju ostā – sešdesmit jūdžu no šejienes.

– Sešdesmit! Tikpat labi varētu būt seši simti. – Diāna nopūtās. – Es tagad netieku prom no mājas tālāk par Šarlottaunu.

– Uz Četriem Vējiem tev tomēr vajadzēs atbraukt. Tā ir salas visskaistākā osta. Tai blakus atrodas neliels ciems Glensentmērija, un tur jau piecdesmit gadu par ārstu ir nostrādājis misters Deivids Blaits. Tu jau zini – Gilberta tēva tēvocis. Tomēr dzīvot tēvocis paliks agrākajā vietā, tā ka māja mums jāmeklē pašiem. Es vēl nezinu, kāda tā būs un kur tā būs, bet iztēlē man jau ir pilnīgi iekārtota sava sapņu māja – maziņa, brīnum skaista gaisa pils.

– Un kurp jūs brauksiet kāzu ceļojumā? – jautāja Diāna.

– Mums tāda nebūs. Neizskaties tik satriekta, mīļā Diāna! Pašlaik tu atgādini misis Endrū, Harmona kundzi. Viņa, bez šaubām, visžēlīgi piemetinās, ka cilvēki, kuri nevar atļauties kāzu “braucienus”, rīkojas ļoti prātīgi, no tiem atteikdamies, un pēc tam, protams, atgādinās, ka Džeina kāzu ceļojumā devās uz Eiropu. Bet es gribu pavadīt *savu* medusmēnesi Četros Vējos, pati savā mīļajā sapņu mājā!

– Un tu patiešām esi nolēmusi, ka tev nebūs nevienas līgavas māšas?

– Man nav nevienas, ko aicināt. Tu, Fila, Prisilla un Džeina visas pamanījāties aizsteigties man priekšā, un Stella strādā par skolotāju Vankūverā. Vairāk “radniecīgu dvēseļu” man nav, un citādas līgavas māšas es negribu.

– Bet plīvurs taču tev būs, vai ne? – noraizējusies vaicāja Diāna.

– Jā, noteikti. Bez tā es nejustos kā līgava. Atceros, tovarak, kad Metjū pirmoreiz veda mani uz “Zaļajiem jumtiem”, es viņam teicu, ka laikam nekad nebūšu līgava, jo tik neizskatīgu kā es neviens negribēs precēt, varbūt vienīgi kāds ārzemju misionārs. Es tolaik biju ieņēmusi galvā, ka ārzemju misionāri nevar atļauties būt izvēlīgi attiecībā uz izskatu, ja grib, lai kāda meitene brauc viņiem līdzī pie kanibāliem un riskē ar savu dzīvību. Ja tu būtu redzējusi to ārzemju misionāru, ko apprecēja Prisilla! Taisni tik skaists un neizdibināms kā tie iedomātie sapņu varoņi, ko mēs ar tevi savā laikā bijām iecerējušas, Diāna, turklāt ļoti eleganti ģērbies un aizkustinoši apjūsmoja Prisillas “ēterisko, zeltaino skaistumu”. Bet Japānā, protams, nekādu kanibālu nav.

– Tava kāzu kleita gan ir vienkārši sapnis, – jūsvoja Diāna. – Tu tajā izskatīsies pilnīgi kā karaliene, jo tu esi tik gara un slaida! Kā tu *vari* būt tik tieva, Anna? Es kļūstu arvien resnāka, un drīz man vispār nebūs vidukļa.

– Tievums un resnums laikam katram ir likteņa nolikts, – sacīja Anna. – Lai nu kā, misis Endrū tev nevar sacīt to, ko teica man, kad es atbraucu no Samersaidas: “Ak, Anna, tu esi tikpat kaulaina kā agrāk!” “Slaida” ir pietiekami romantisks apzīmējums, bet “kaulaina” – tur ir pavisam citāds zemitēksts.

– Misis Endrū ļoti labprāt runā par tavu pūru. Viņa atzīst, ka tas esot tikpat skaists kā Džeinai, kaut gan Džeina esot apprecējusi miljonāru, bet tu precēšot “tikai nabaga ārstu, kam nav ne centa pie dvēseles”.

Anna iesmējās.

– Jā, manas kleitas tiešām ir skaistas. Man patīk skaistas lietas. Es labi atceros pirmo skaisto kleitu savā mūžā – to no brūna zīda, ko Metjū man uzdāvināja pirms mūsu skolas koncerta. Pirms tam man visas drēbes bija ļoti neizskatīgas. Tajā vakarā man šķita, ka es pēkšņi ieeju jaunā pasaulē.

– Tas bija tovakar, kad Gilberts deklamēja dzejoli “Bingena pie Reinas” un, runādams rindu: “Ir vēl kāda, bet *ne* māsa,” – skatījās tieši uz tevi. Un tu biji tik nikna, jo viņš ielika tavu sārto, nokritušo rozi savā krūšu kabatā! Toreiz tu gan laikam nedomāji, ka svinēsi ar viņu kāzas.

– Acīmredzot arī tas bija likteņa nolikts, – pasmējās Anna, un meitenes devās lejā pa bēniņu kāpnēm.